

CHỦ ĐỀ 2.

CÁC NƯỚC Á – PHI- MĨ LA- TINH TỪ NĂM 1945 ĐẾN NAY (7 tiết)

CHÂU Á TỪ NĂM 1945 ĐẾN NĂM 1991

1. TÌNH HÌNH CHUNG

a. Chính trị

- Sau CTTGTII, một cao trào giải phóng dân tộc đã diễn ra ở châu Á.
- Tới cuối những năm 1950, phần lớn các nước châu Á đã giành được độc lập.
- Nửa sau thế kỉ XX, tình hình châu Á không ổn định

b. Kinh tế

- Từ nhiều thập kỉ qua, một số nước châu Á đã đạt sự tăng trưởng nhanh chóng về kinh tế như: Nhật Bản, Trung Quốc, Hàn quốc, Xin-ga-po...
- Ấn Độ là một trường hợp tiêu biểu
- => Thế kỉ XXI được dự đoán sẽ là thế kỉ của Châu Á.

2. TRUNG QUỐC

a. Sự ra đời nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa

- Ngày 1-10-1949 : Nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa được thành lập
- Ý nghĩa: Đây là một sự kiện có ý nghĩa lịch sử đối với đất nước, nhân dân Trung Quốc và thế giới.

b. Mười năm đầu xây dựng chế độ mới (1949 - 1959)- giảm tải

c. Đất nước trong thời kì biến động (1959 - 1978)- giảm tải

d. Công cuộc cải cách – mở cửa (từ năm 1978 - đến nay)

- Tháng 12 - 1978, T.Ư ĐCS Trung Quốc đề ra đường lối mới.
- Chủ trương:
 - + Xây dựng CNXH đặc sắc Trung Quốc,
 - + Lấy phát triển kinh tế làm trung tâm,
 - + Thực hiện cải cách, mở cửa
 - + Xây dựng Trung Quốc trở thành một quốc gia giàu mạnh, văn minh.
- Thành tựu: Sau hơn 20 năm cải cách – mở cửa, Trung Quốc đã thu được những thành tựu hết sức to lớn.

-> **Địa vị của Trung Quốc được nâng cao trên trường quốc tế.**

3. NHẬT BẢN (1945- nay)

a. Tình hình Nhật Bản sau CTTG II

- Bại trận sau CT TG II bị quân đội nước ngoài chiếm đóng.
- Mất hết thuộc địa.
- Kinh tế bị tàn phá, nhiều khó khăn.

*** Những cải cách dân chủ của Nhật Bản.**

- Ban hành hiến pháp mới (1946)
- Cải cách ruộng đất
- Xoá bỏ chủ nghĩa quân phiệt, tội phạm.
- Giải giáp các lực lượng vũ trang.
- Giải thể các công ty độc quyền lớn.
- Ban hành các quyền tự do dân chủ.

- Ý nghĩa:

- + Đem lại luồng khí mới cho nhân dân.
- + Là nhân tố quan trọng giúp Nhật phát triển mạnh.

b. Nhật Bản khôi phục và phát triển sau CT

- Trong những năm 50, 60 của thế kỷ XX, nền kinh tế phát triển “thần kỳ” (hưởng lợi trong cuộc chiến tranh xâm Triều Tiên và Việt Nam của Mỹ)
- + Thành tựu: SGK/37
- Đến những năm 70 của thế kỷ XX, Nhật Bản là một trong ba trung tâm kinh tế - Tài chính của thế giới.
- Nhân tố giúp Nhật phát triển mạnh: SGK/38
- Đến đầu những năm 90 của thế kỷ XX, kinh tế Nhật Bản lâm vào khủng hoảng suy thoái kéo dài.

c. Chính sách đối nội và đối ngoại của Nhật Bản sau chiến tranh (giảm tải)

d. Nhật Bản từ 1991- nay:

- Nhật Bản lâm vào suy thoái kéo dài
- Tuy nhiên Nhật Bản vẫn là nền kinh tế phát triển cao

4. HÀN QUỐC (1945- nay)

a. Sự thành lập

- 8/ 1948 nước Đại Hàn Dân Quốc (Hàn Quốc) thành lập.
- Từ 1950-1953: Diễn ra cuộc chiến trên bán đảo Triều Tiên.
- 27 -7 -1953: Thỏa hiệp ngừng bắn được kí kết, tạo điều kiện cho Hàn Quốc phát triển.

b. Hàn Quốc (1991-nay)

- * Kinh tế:

- Năm 1996: Gia nhập Tổ chức hợp tác và phát triển kinh tế (OECD).
- Năm 1997: Kinh tế lâm vào khủng hoảng.
- Năm 1998: Thực hiện cải cách -> kinh tế phục hồi dần.
- Cuối thế kỷ 20: tốc độ tăng trưởng kinh tế nhanh nhất thế giới, là 1 trong 4 con rồng châu Á.

* Chính trị:

- Hàn Quốc theo chế độ Cộng hoà.
- Đối nội: Xã hội bất ổn, nhiều cuộc đấu tranh chính trị liên tục nổ ra.
- Đối ngoại: Duy trì mối quan hệ ngoại giao hữu nghị với hơn 190 quốc gia trên giới.

5. CÁC NƯỚC ĐÔNG NAM Á

a. Tình hình Đông Nam á trước và sau 1945

- Trước năm 1945, các nước Đông Nam Á, (trừ Thái Lan), đều là thuộc địa của thực dân phương Tây.
- Sau năm 1945 nhiều nước Đông Nam Á đã nổi dậy giành chính quyền
- Đến giữa những năm 50, hầu hết các nước giành được độc lập.
- Từ những năm 50, Mỹ can thiệp vào ĐNA làm cho tình hình khu vực không ổn định

b. Sự ra đời của tổ chức Asean

- **Hoàn cảnh ra đời:** Nhằm cùng nhau hợp tác để phát triển đất nước, hạn chế ảnh hưởng của các nước bên ngoài.
- **Ngày 8/8/1967:** Hiệp hội các quốc gia ĐNA (ASEAN) được thành lập tại Băng Cốc (TL) với sự tham gia của 5 nước: In-đô-nê-xi-a, Ma-lai-xi-a, Phi-líp-pin, Thái Lan và Xin-ga-po.
- **Mục tiêu:** Hợp tác phát triển kinh tế, văn hóa, duy trì hòa bình, ổn định khu vực.
- **Nguyên tắc hoạt động:** Tôn trọng chủ quyền, không can thiệp vào nội bộ của nhau, giải quyết tranh chấp bằng hòa bình ...
- **2/1976:** ASEAN kí hiệp ước thân thiện và hợp tác ĐNA.

c. Quá trình phát triển từ Asean 6 -> Asean 10

Thời gian	Sự ra đời và phát triển
1984	Bru-nây gia nhập => “ASEAN 6”
7 /1995	Việt Nam
7/1997	Mi-an-ma, Lào
4/1999	Cam-pu-chia gia nhập => “ASEAN10 “.

1992	Thành lập khu vực mậu dịch tự do (AFTA) nhằm tạo điều kiện phát triển kinh tế khu vực.
1994	Lập diễn đàn khu vực (ARF): đem lại hoà bình ổn định khu vực

=> Một chương mới đã mở ra trong lịch sử khu vực Đông Nam Á

6. CÁC NƯỚC CHÂU PHI

a. Tình hình chung

* Quá trình đấu tranh giải phóng dân tộc*

- Sau 1945: nhiều nước giành độc lập: Ai Cập (1953), An-giê-ri (1962)...

- 1960: 17 nước tuyên bố độc lập (năm Châu Phi)

- Hệ thống thuộc địa châu Phi tan rã.

* Công cuộc xây dựng đất nước

- Đạt được nhiều thành tựu.

- Tuy nhiên, châu Phi vẫn trong tình trạng đói nghèo, lạc hậu, xung đột, nội chiến...

- Liên minh Châu Phi (AU) ra đời nhằm giải quyết các khó khăn của châu lục.

b. Nước Cộng hòa Nam Phi

- Năm 1910: Nam Phi nằm trong khối Liên hiệp Anh

- Năm 1961: Tuyên bố là nước Cộng hòa Nam Phi

- Trong hơn 3 thế kỉ, chính quyền thực dân đã thi hành chính sách phân biệt chủng tộc (A-pác-thai) cực kì tàn bạo ở Nam Phi.

- 1993: Chế độ A-pác-thai bị xóa bỏ

- 1994: Man-đê-la trở thành Tổng thống da đen đầu tiên tại Nam Phi

- Hiện nay Nam Phi đang tập trung phát triển kinh tế và xã hội cải thiện đời sống nhân dân.

7. CÁC NƯỚC MỸ -LATINH

a. Những nét chung

* Phong trào giải phóng dân tộc

- Hoàn cảnh: Các nước lệ thuộc nặng nề và trở thành thuộc địa “kiểu mới” của đế quốc Mỹ.

- Diễn biến: Từ sau 1959 một cao trào cách mạng đã diễn ra với các cuộc đấu tranh vũ trang ở nhiều nước: Bô-li-vi-a, Vê-nê-xuê-la, Co-lôm-bi-a, Ni-ca-ra-goa ...

-> “Lục địa bùng cháy”.

- Kết quả: chính quyền độc tài bị lật đổ, chính phủ dân tộc dân chủ được thiết lập và thi hành nhiều cải cách tiến bộ.

b. Cu Ba - Hòn đảo anh hùng

* Cuộc đấu tranh giành chính quyền

- Nguyên nhân: 3/1952 Ba-ti-xta thiết lập chế độ độc tài thân Mỹ

- Diễn biến:

+ 26/7/1953: Phi đen chỉ huy 135 thanh niên tấn công vào pháo đài Môn-ca-đa.

+ 11/1956 : Phi đen cùng các đồng chí xây dựng căn cứ kháng chiến ở Xi-e-ra.

+ Cuối 1958: Lực lượng lớn mạnh, mở nhiều cuộc tấn công.

+ 1/1/1959: Cuộc cách mạng nhân dân ở Cu Ba đã giành được thắng lợi.

- Ý nghĩa:

+ Mở ra một kỉ nguyên mới cho Cu Ba: độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội

+ Là nguồn cổ vũ nhân dân các nước Mỹ La-tinh đứng lên giành độc lập.

*** Công cuộc xây dựng đất nước**

- Tiến hành cải cách dân chủ (sau 1959)

- Tiến lên chủ nghĩa xã hội (1961)

- Mặc dù bị Mỹ bao vây cấm vận nhưng Cu ba vẫn đạt được nhiều thành tựu về kinh tế - xã hội, đặc biệt là nông nghiệp, y tế , giáo dục, thể thao...